

(2 Hours)

[Total Marks: 60]

- N.B: 1. All questions are compulsory.
2. Figures to right indicate full marks.
3. Give reasons/ case Laws wherever necessary.

Q1. Answer the following in not more than two sentences. (Any six) (2 marks each): 12

1. What is Monistic Theory.
2. What do you understand by the terms non-use of force?
3. Write two issues of the Lotus Case?
4. What is meant by UNICEF?
5. What is Pacta Sunt Servanda?
6. What is UNEP?
7. State two rights under ICCPR?
8. What is 'State Territory'?
9. What do you understand by the term 'double jeopardy'?
10. What do you understand by the term UDHR?

Q2. Write short note on (any two) (6 marks each):

1. ILO.
2. Role of NGOs in India.
3. Judicial Activism in environmental law.
4. Human Rights of children.

Q3. Situational problem (any two) (6 marks each):

1. On October 22, 1946, two British warships passing through the strait of Corfu were struck with mines in Albanian territorial waters with the result that H. M. S. Sarmarez sank while H. M. S. Volage was seriously damaged. The Channel was swept by the British Navy on November 12th and 13th, without obtaining consent of the Albanian authorities. A newly laid field of anchored mines was discovered. Great Britain alleged that Albania was responsible for the presence of the mines in the channel.
  - I. What is the name of the case? And which court decided the case?
  - II. What was the decision?
2. In recent times there have been ceasefire violation along the India-Pakistan border on many occasions resulting into loss of life of army men and civilians.
  - I. What are the result of such ceasefire violations under International Law?
  - II. What are the rights of affected states in such situations?
3. In the light of recent aggression by Russia on Ukraine. Answer the following
  - I. What kind of sanctions would the United Nations Security Council impose on Russia in response to an invasion?
  - II. If Russia occupies parts of Ukraine, what would happen to rights of aliens in that place?

7/12/2022

Sem V

4. The Closure of many small scale industries during pandemic is resulting into loss of job to the daily wage workers who worked in these small scale industries. Many labourers and their family members are facing acute starvation many a times resulting into deaths.
- Which Human Rights of labourers are violated in the above case?
  - Write your views to improve the Human Rights conditions of the labourers in the above context.

Q4. Answer the following (any two) (12 marks each):

24

- Define Treaty? Explain the significance of treaty in governing the relations between the states?
- What are the methods of peaceful settlement of disputes in international law?
- Define Human Rights under the protection of Human Rights Act, 1993? Explain the functions of NHRC?
- Explain Human Rights of Women under India Constitution.

मराठी रूपांतर

(२ तास)

[एकूण: ६०]

- NB:** 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. उजवीकडे आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
3. आवश्यक तेथे कारणे/ केस कायदा द्या

Q1. दोन पेक्षा जास्त वाक्यात पुढील उत्तर द्या. (कोणताही सहा) (प्रत्येकी २ गुण)

१. मोनिस्टिक सिद्धांत म्हणजे काय?
२. बळाचा वापर न करणे या अटीद्वारे तुम्हाला काय समजते?
३. पर्यावरण कायद्यातील न्यायिक सक्रियता.
४. UNICEF म्हणजे काय?
५. पक्टा सुंट सर्वदा म्हणजे काय?
६. UNEP म्हणजे काय?
७. ICCPR अंतर्गत दोन मानव अधिकारांची हमी?
८. 'राज्य प्रदेश' म्हणजे काय??
९. 'दुहेरी धोका' या शब्दाने तुम्हाला काय समजते?
१०. UDHR या शब्दाने तुम्हाला काय समजते?

१२

Q2. कोणत्याही दोन वर लहान टीप लिहा. (प्रत्येकी ६ गुण):

१. ILO.
२. विवादांचे शांततापूर्ण तोडणे.
३. भारतातील स्वयंसेवी संस्थांची भूमिका.
४. बालकांचे मानव अधिकार.

१२

Q3. कोणतीही दोन समस्या सोडवा. (प्रत्येकी ६ गुण):

१. १२ ऑक्टोबर १९४६ रोजी दोन ब्रिटीश युध्दनौका कोम्युच्या सामुद्रधुनीतून जात असताना अल्बेनिअन् सागरहद्दीतील सुरुंगावर आदळल्या. परिणामी एच्. एम्. एस्. सोमर्न बुडाली; तर एच्. एम्. एस्. व्हालेज गंभीररित्या क्षतीग्रस्त झाली. १२ व १३ नोव्हेंबरला अल्बेनिअन् अधिकाऱ्यांची परवानगी न घेता ब्रिटीश नौदलाने सामुद्रधुनीत शोध घेतला असता नव्याने नांगरलेल्या सुरुंगाचे क्षेत्र सापडले. ग्रेट ब्रिटनने अल्बानिया, सामुद्रधुनीत असलेल्या सुरुंगासाठी जबाबदार असल्याचा आरोप केला.
  - i. या खटल्याचे नाव काय ? आणि कोणत्या न्यायालयाने खटल्याचा निवाडा केला?
  - ii. निवाडा काय होता?
२. भारत व पाकिस्तान यांच्यामध्ये असलेल्या आंतरराष्ट्रीय रेवेवर हल्लीच्या दिवसांत बरेचदा युद्धविरामाचे उल्लंघन झाले व परिणामी सैनिक व नागरिक मृत्युमुखी पडले.
  - I. आंतरराष्ट्रीय कायद्यान्वये असे युद्धविराम उल्लंघनाचे काय परिणाम होतात?
  - II. अशा परिस्थितीमध्ये नुकसान सोसलेले राष्ट्र यांचे काय अधिकार आहेत.

१२

7/12/22

4L00115 - LLB/Cen QP: 10858

Paper / Subject Code: 75714 / Public International Law & Human Rights

Sem V

3. युकेनवर रशियाने अलीकडे केलेल्या आक्रमणाच्या प्रकाशात. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या
- I. आक्रमणाला प्रतिसाद म्हणून United Nations Security Council रशियावर कोणत्या प्रकारचे निर्बंध लादले जातील?
- II. जर रशियाने युकेनच्या काही भागांवर कब्जा केला तर त्या ठिकाणी परदेशी नागरिकांचे काय होईल?
4. महामारीच्या काळात अनेक लघुउद्योग बंद पडल्याने या उद्योगांमध्ये काम करणाऱ्या रोजंदारी कामगारांची नोकरी गेली आहे. अनेक मजूर आणि त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांना अनेकवेळा तीव्र उपासमारीचा सामना करावा लागतो ज्यामुळे मृत्यू होतो बरेच मजूर व त्यांचे कुटुंबियांना उपासमारी झाली व काही लोक मृत्युमुखी पडले.
- 1) वरील संदर्भात मजुरांचे कोणते मानव अधिकारांची पायमल्ली झाली आहे.
- 2) वरील संदर्भात मजुरांची मानव अधिकारांची परिस्थिती सुधारण्यासाठी आपली मते लिहा

Q4. खालील उत्तर द्या (कोणत्याही दोन) (प्रत्येकी १२ गुण):

1. तहाची व्याख्या करा? राज्यांमधील संबंधांचे संचालन करण्यासाठी कराराचे महत्त्व स्पष्ट करा?
2. आंतरराष्ट्रीय कायद्यातील विवादांचे शांततापूर्ण निराकरण करण्याच्या पद्धती काय आहेत?
3. मानवी हक्क कायदा, 1993 च्या संरक्षणाखाली मानवी हक्कांची व्याख्या करा? NHRC चे कार्य स्पष्ट करा?
4. "भारतीय संविधानानुसार स्त्रियांचे मानव अधिकार" सविस्तर लिहा.

२४

2 Hours

Total Marks 60

N.B:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Give case-law/ reasons wherever necessary.

Q. 1 Answer the following in not more than 2 sentences (Any 6)

खालील प्रश्नांची दोनच वाक्यात उत्तर द्या (कोणतेही सहा)

12

1. What is Rebus Sic Stantibus? रिबास स्टिक स्टॅटिब्स म्हणजे काय?
2. Write two important features of Amnesty International? अॅम्नेस्टी इंटरनॅशनलची दोन महत्त्वाची वैशिष्ट्ये लिहा?
3. What do you understand by the term Convention? कन्व्हेन्शनची संज्ञा स्पष्ट करा?
4. Mention any four freedoms guaranteed under Article 19 of the Constitution of India? भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 19 अंतर्गत कोणत्याही चार स्वातंत्र्यांचा उल्लेख करा?
5. What are 'Land Locked' States? 'लँड लॉकड' राज्ये म्हणजे काय?
6. What is Agenda 21? अजेंडा 21 म्हणजे काय?
7. Write any two functions of National Commission for Children? राष्ट्रीय बाल आयोगाची कोणतीही दोन कार्ये लिहा?
8. When was International Covenant on Civil and Political Rights adopted and when it came into force? नागरी आणि राजकीय हक्कांवरील आंतरराष्ट्रीय करार कधी स्वीकारण्यात आला आणि तो केव्हा लागू झाला?
9. Give two theories of recognition of States? राज्यांच्या मान्यतेचे दोन सिद्धांत लिहा.
10. Two reasons for failure of League of Nations. लीग ऑफ नेशन्सच्या अपयशाची दोन कारणे लिहा.

Q. 2 Write short notes (any 2) टीपा लिहा (कोणतेही दोन)

12

1. National Commission for Other Backward Classes. इतर मागासवर्गीयांसाठी राष्ट्रीय आयोग.
2. Rights of Prisoners in India. भारतातील कैद्यांचे हक्क
3. International Bill of Rights. आंतरराष्ट्रीय अधिकार विधेयक
4. Subject of international Law. आंतरराष्ट्रीय कायदा कोणावर लागू होतो

Q. 3 Situational Problems. (Any 2) कोणतेही दोन सोडवा

12

1. "International Law is the name for the body of customary and treaty rules which are considered legally binding by states in their intercourse with each other": Oppenheim "आंतरराष्ट्रीय कायदा हे रूढी आणि संधि नियमांच्या मुख्य भागाचे नाव आहे जे राज्यांना त्यांच्या परस्परासंबंधात कायदेशीररित्या बंधनकारक मानले जाते": ओपनहेम
a. Discuss the Constitutional provisions on treaty-making and its implementation in India. आंतरराष्ट्रीय करार आणि त्याची भारतात अंमलबजावणी यासंबंधीच्या भारतीय घटनात्मक तरतुदी वर चर्चा करा.

31298

- b. Discuss the role of the Indian judiciary in the effectuation of international legal obligations. आंतरराष्ट्रीय कायदेशीर दायित्वांच्या अंमलबजावणीमध्ये भारतीय न्यायव्यवस्थेच्या भूमिकेची चर्चा करा.
2. The 1972 Stockholm conference had the effect of initiating worldwide participation and partnership in creating the awareness to preserve the environment from further damage. १९७२ साली स्टॉकहोम कॉन्फरन्सच्या परिणामस्वरूप जगभरात पर्यावरण जोपासण्यासाठी व पर्यावरणावर होणारे घातक परिणाम थांबवण्यासाठी जगुरूकता निर्मिती झाली.
- a) State two major suggestions of the Stockholm conference for improvement of Environment. स्टॉकहोम कॉन्फरन्सची दोन महत्वाचे उपाययोजना लिहा.
- b) Write any two provisions which were inserted in the Indian constitution as an impact of Stockholm conference. भारतीय राज्यघटनेमध्ये कोणते दोन नवीन बहाल करण्यात आल्या.
3. China's expanding international presence has extended into conflict zones and fragile states of strategic interest to the United States. चीनची वाढती आंतरराष्ट्रीय उपस्थिती युनायटेड स्टेट्सच्या घोरणात्मक हितसंबंधांच्या संघर्ष क्षेत्रांमध्ये आणि राज्यांमध्ये विस्तारली आहे.
- a. Discuss Balance of Power and amicable settlement of disputes. शक्ती समतोल आणि विवादांचे सौहार्दपूर्ण तोडगा यावर चर्चा करा.
- b. Principle of 'No Use of Force' 'सक्तीचा वापर करू नका' हे तत्त्व.
4. A 22-year-old boy, who was detained in connection to the missing of a minor girl in OP State, was found hanging from a 3 feet pipe using a hood drawstring in the toilet. OP राज्यातील अल्पवयीन मुलगी बेपत्ता झाल्याप्रकरणी ताब्यात घेतलेला 22 वर्षीय मुलगा शौचालयात हूड ड्रॉस्ट्रिंगचा वापर करून 3 फूट पाईपला लटकलेला आढळून आला.
- a. Is there a violation of any Fundamental Human Rights? Identify and explain. मूलभूत मानवी हक्कांचे उल्लंघन आहे का? ओळखा आणि स्पष्ट करा.
- b. How can the NHRC help the family of the deceased to get compensation? राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग मृत व्यक्तीच्या कुटुंबाला भरपाई मिळण्यासाठी कशी मदत करू शकते?

Q. 4 Answer the following (any 2) कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे द्या

24

1. Comparative study of International Law and discuss Is International Law True Law? आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा तुलनात्मक अभ्यास आणि आंतरराष्ट्रीय कायदा खरा कायदा आहे का चर्चा करा?
2. With help of CRC and Constitution of India discuss rights of children. सी आर सी आणि भारतीय संविधानाच्या मदतीने मुलांच्या हक्कांवर चर्चा करा.
3. What is recognition of States? Discuss theories of recognition of States. राज्यांची मान्यता म्हणजे काय? राज्यांच्या मान्यता सिद्धांतांची चर्चा करा.
4. What is UNCLOS, with help of examples explain the importance of UNCLOS. ऊन्क्लोस म्हणजे काय, उदाहरणांच्या सहाय्याने ऊन्क्लोस चे महत्त्व स्पष्ट करा.

14/12/23

HL00115 - LLB Gen (Three Year Course)
Sem - V (60:40)

Paper / Subject Code: 75714 / Public International Law & Human Rights

(Time: 2 Hours)

(Marks: 60)

N.B:

1. All questions are compulsory. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. Figures to the right indicate full marks. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
3. Give case-law/ reasons wherever necessary. आवश्यक असेल तेथे केस /कायदा-कारणे द्या

Q. 1 Answer the following in not more than 2 sentences (Any 6) खालील प्रश्नांची दोनच वाक्यात उत्तर द्या (कोणतेही सहा) (12)

1. What is express recognition? / व्यक्त मान्यता म्हणजे काय?
2. What is National Waters? / राष्ट्रीय जल म्हणजे काय?
3. Write any two functions of the Economic and Social Council. / आर्थिक आणि सामाजिक परिषदेची कोणतीही दोन कार्ये लिहा.
4. Elaborate any four reasons for the child abuse in India. / भारतात बाल शोषणाची कोणतीही चार कारणे स्पष्ट करा.
5. What do you mean by the 'Customary rules of International Law'? / 'आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे प्रचलित नियम' म्हणजे काय?
6. What is Pacta Sunt Servanda? / पेक्ता सुंत सर्वदा म्हणजे काय?
7. Elaborate any two significance of sustainable development in today's time. / आजच्या काळात शाश्वत विकासाचे कोणतेही दोन महत्त्व स्पष्ट करा.
8. Write any two objectives of Universal Declaration of Human Rights, 1948 युनिव्हर्सल डेकलरेशन ऑफ ह्युमन राईट्स, 1948 चे कोणतेही 2 उद्देश लिहा.
9. Define Right to development/ विकासाच्या अधिकाराची व्याख्या करा.
10. What is UNESCO? / युनेस्को म्हणजे काय?

Q. 2 Write short notes (any 2) टीपा लिहा (कोणतेही दोन) (12)

1. National Commission for Minorities. / राष्ट्रीय अल्पसंख्याक आयोग
2. Rights of aliens. / एलियन्स चे अधिकार
3. American convention of human rights. / मानवी हक्कांचे अमेरिकन अधिवेशन.
4. International Labour Organization. / आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना.

41174

Page 1 of 3

DE8B7A2298E39A4E9B9E98DB6F1A873F

Q. 3 Situational Problems. (any 2) कोणतेही दोन सोडवा

(12)

1. As result of disputes between East Pakistan and West Pakistan a new state emerged by the name Bangladesh. India was the first state to recognise Bangladesh. पूर्व पाकिस्तान आणि पश्चिम पाकिस्तानमधील वादांच्या परिणामी बांगलादेश नावाने एक नवीन राज्य उदयास आले. बांगलादेशला मान्यता देणारे भारत हे पहिले राज्य होते.

- If Bangladesh is not recognized by any country of the world, what will be the consequences for the same? Explain. / बांगलादेशला जगातील कोणत्याही देशाने मान्यता दिली नाही, तर त्याचे काय परिणाम होतील? स्पष्ट करणे.
- Define recognition. / मान्यता परिभाषित करा.

2. Mr. 'A' was an accused person who is too poor to afford a lawyer and who would, therefore, have to go through the trial without legal assistance. / श्री 'अ' एक आरोपी व्यक्ती होता ज्याला वकिलाचा खर्च देखील परवडत नसल्याने, त्यामुळे त्याला कायदेशीर मदतीशिवाय खटला चालवावा लागेल.

- Which constitutional right of Mr. 'A' has been violated? / श्री 'अ' च्या कोणत्या घटनात्मक अधिकाराचे उल्लंघन झाले आहे?
- Write relevant case and explain the decision of the court. / संबंधित केस लिहा आणि न्यायालयाचा निर्णय स्पष्ट करा.

3. Mr. X was illegally detained in prison for over two years after his acquittal due to negligence of the jail authorities. / तुरुंग अधिकार्यांच्या निष्काळजीपणामुळे निर्दोष सुटल्यानंतर मिस्टर एक्सला दोन वर्षांहून अधिक काळ तुरुंगात बेकायदेशीरपणे ताब्यात घेण्यात आले.

- Which human rights of Mr. X were violated in the above situational problem? Explain in the light of Indian Constitution and one International Convention on Human Rights. / वरील परिस्थितीजन्य समस्येमध्ये श्री. एक्सच्या कोणत्या मानवी हक्कांचे उल्लंघन झाले? भारतीय राज्यघटना आणि मानवी हक्कांवरील आंतरराष्ट्रीय अधिवेशनाच्या प्रकाशात स्पष्ट करा.
- Explain the role of National Human Rights Commission in India with respect to the above problem. / वरील समस्येच्या संदर्भात भारतातील राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाची भूमिका स्पष्ट करा.

4. A mail steamer collided on high seas with another ship. There were allegations that the collision was caused due to negligence of the officer who was commanding the steamer. As a result of the collision the ship sank and some persons on board died. / एका मेल स्टीमरची दुसऱ्या जहाजाशी

खोल समुद्रात टक्कर झाली. स्टीमरची कमान सांभाळणाऱ्या अधिकाऱ्याच्या निष्काळजीपणामुळे ही टक्कर झाल्याचा आरोप करण्यात आला. टक्कर झाल्यामुळे जहाज बुडाले आणि जहाजावरील काही लोकांचा भूत्य झाला.

- Recognise the famous case relating to the similar circumstances as the above problem and write the name of Court who delivered the judgement. / वरील समस्यांप्रमाणे तत्सम परिस्थितीशी संबंधित प्रसिद्ध खटला ओळखा आणि ज्या कोर्टाने निकाल दिला त्याचे नाव लिहा.
- Elaborate the judgment in the above case. / वरील प्रकरणातील निकाल सविस्तरपणे सांगा

Q. 4 Answer the following (any 2) कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे द्या (24)

- Explain in detail the peaceful settlements of disputes under International Law. / आंतरराष्ट्रीय कायद्यांतर्गत विवादांचे शांततापूर्ण तोडणे तपशीलवार स्पष्ट करा.
- Elaborate various human rights of women in India in the light of CEDAW / सीडी (सी ई डी ए डब्लू) च्या प्रकाशात भारतातील महिलांचे विविध मानवी हक्क विस्तृत करा.
- What is treaty? What are various stages of treaty making? Explain the term 'reservation' in treaties / करार म्हणजे काय? करार बनवण्याचे विविध टप्पे कोणते आहेत? करारांमधील 'आरक्षण' हा शब्द स्पष्ट करा.
- Highlight the Salient features of the International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights. / आर्थिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक अधिकारांवरील आंतरराष्ट्रीय कराराची ठळक वैशिष्ट्ये अधोरेखित करा.

